

Pædagogisk læreplan for

Luna 2020/2021

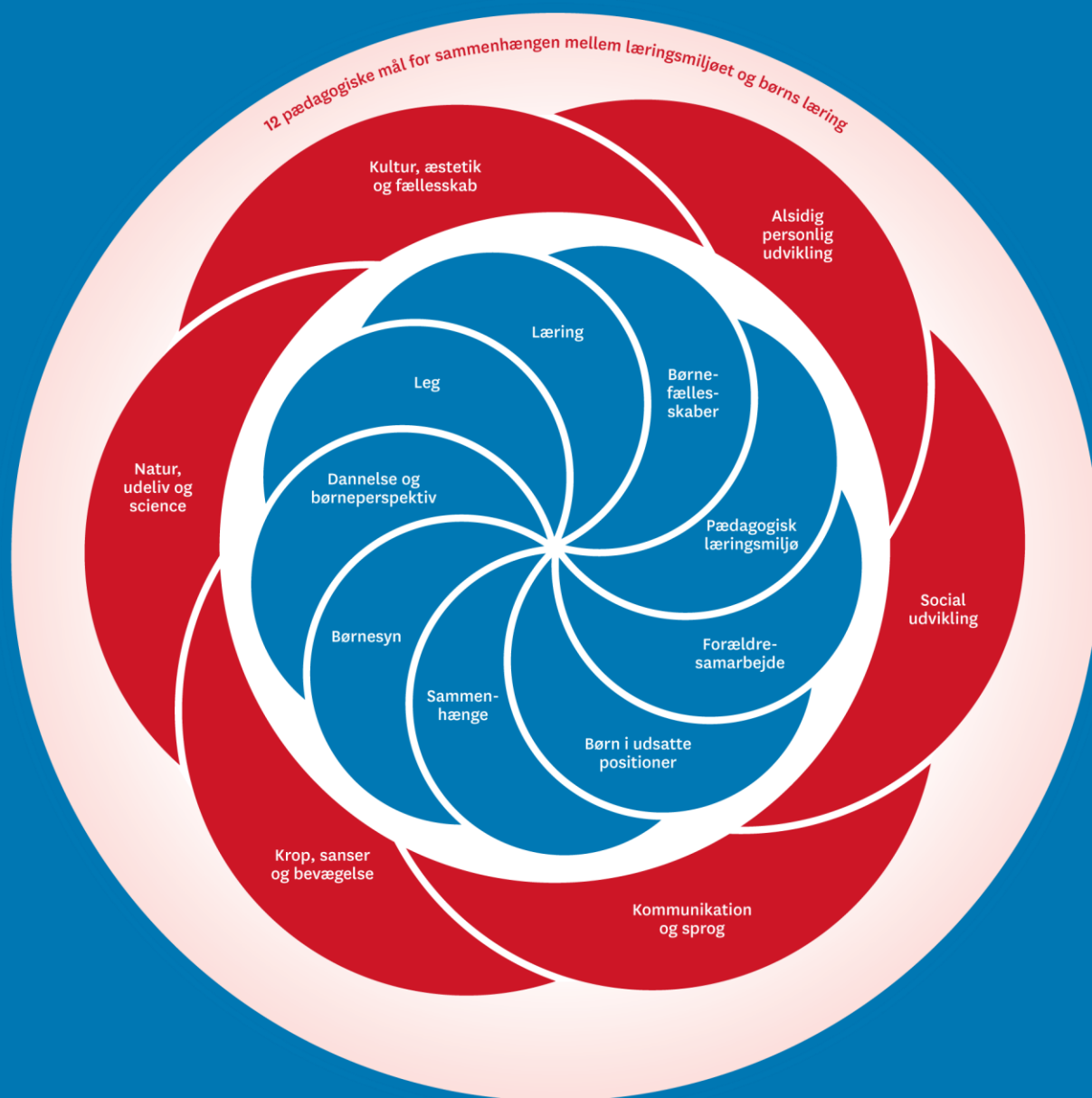
Klynge J - Øbrobørnene

DeT har jeg IkkE prøvet fØR,
Så det kAn jeg nok GOdt klare!

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er

udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Luna er en vuggestue, beliggende Reersøgade 17, 2100 København Ø. Den ligger i en bebyggelse og har derfor legeplads i gården. Der er dørlås med kode og ringeklokke for at sikre, at kun dem med et ærinde lukkes ind.

Der modtages børn i alderen 7 mdr. til knapt 3 år. Der er plads til 36 vuggestuebørn, som er fordelt således.

Månestuen er en indkøringsstue, hvor det helt lille og nye barn starter, der er er tilknyttet 10 børn.

Stjernestuen og Solstuen har hver 13 børn tilknyttet i alderen 1 år til knapt 3 år / børnehavestart. Disse stuer ligger i forbindelse med hinanden og samarbejder på tværs.

Børnetallet varierer hen over året da Københavns Kommune arbejder med en gennemsnitsnormering.

Luna har åbent alle ugens hverdage mellem kl. 07.00 – 17.00. Der bliver samarbejdet med klyngens øvrige institutioner og på særlige lukkedage, hvor der er meget få børn som har brug for pasning, bliver der arrangeret Sam-pasning i enten Himmelrummet, Kong Tumle, Børnevænget. Disse 3 institutioner, da de alle 3 rummer børnehavebørn.

Der samarbejdes mellem Himmelrummet og Luna i nogle uger i sommerperioden på året. Der er institutionerne sammen i Himmelrummet.

Luna serverer primært økologisk mad, som er tilberedt fra bunden af årstiden friske råvare.

Morgenmad tilbydes fra ca. kl. 7.10 – 7.50 Der serveres brød med smør, ost og frugt eller grønt.

Formiddagssnack serveres ca. kl. 9.00-9.30 i forbindelse med morgensamling Her ser vi gerne at forældre afleverer FØR eller EFTER, så børn og voksne kan være fordybet i deres samling

Frokost serveres ca. kl. 10.30.

Der skrives hver måned en madplan som lægges på KBH barn til forældrene. Ligesom det tilstræbes, at den blive fulgt kontinuerligt. Der drikkes vand til frokosten.

Frugt serveres Kl. ca. 13:30-14:00 der tilbydes en eller anden form for eftermiddagsmåltid og grød til de mindste. Vi arbejder på, at det meste af det brød som bliver serveret i Luna, overvejende er være hjemmebagt. Dog kan købe-brød af og til være tilbuddet. Der drikkes mælk til dette måltid.

I Lunas kost tages hensyn til de sunde fedtstoffer. Der skrives en kostplan for hver måned hvor der tages højde for sommer og vinter mad. Denne plan udarbejdes af den køkkenansvarlige, men i et tæt samarbejde med den pædagogisk leder og personalet for at sikre, at det er den ernæringsrigtige kost, afhængig af børnenes alder og smagsløg.

Institutionen bliver dagligt rengjort af KK-rengøring.

Luna er en del af Klynge J Øbro-børnene

Klynge J består af 5 institutioner på Østerbro, med børn i alderen 0-6 år:

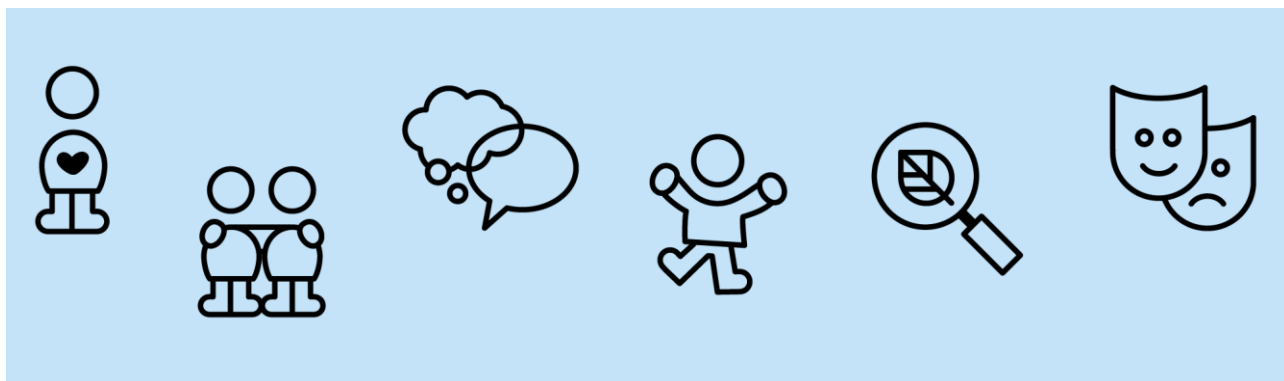
- Vuggestuen Mælkebøtten, med 36 børn
- Integreret institution Børnevænget, med 48 vuggestuebørn og 80 børnehavebørn
- Integreret institution Kong Tumle, med 24 vuggestuebørn, 25 børn i hjemme-børnehave og 50 børn i udflytterbørnehaven
- Integreret institution Himmelrummet, 36 vuggestuebørn, 42 børnehavebørn.

Klyngen har et ledelsesteam bestående af:

- en klyngeleder Katia Dahl Bøgvad
- 3 pædagogiske ledere
- Pia Skovgård
- Birgitte Olsen
- Jannie Russ

Der er ca. 100 medarbejdere fastansat i Klyngen.

- Klyngen har en forældrebestyrelse bestående af repræsentanter fra de 5 institutioner.

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

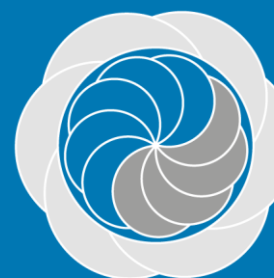
”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

I Luna bliver alle mødt med et Godmorgen eller Hej.

Det gør vi for, at alle skal føle sig velkommen i vores hus både som barn, men også som voksen.

Det viser sig f.eks.. når der er rundvisninger og der kommer fremmede ind på stuerne, og personalet hilser på dem. Vi har en hverdag, hvor vi som personale kan hjælpe til i hele huset, og derved ikke blot hører til på én bestemt stue. Det betyder at børnene kender ALLE voksne i HELE huset, og det er derved let at kunne være der hvor børnene har mest brug for os.

For at give børnene ejerskab og ansvarfølelse, samt styrke børnefællesskaberne hentes der dagligt madvogn og dækkes borde i forbindelse med frokostmåltidet. **Det gør vi for**, at børnene får fornemmelser for mængde, kendskab til forholdsord nederst, midterste, øverste, samt ovenpå/oveni. Alle børn oplever derved chancelighed og én til én voksen/barn-kontakt og nærvær omkring en vigtig daglig opgave. Børnene er med i borddækning, samt afrydning og oprydning. (fra ca. 2 år)

I måltidet gives børnene mulighed for deltagelse.

Eks. børnene spiser med gaffel/ske ved varm mad. På rugbrødsdage bruges der "bambikniv" uden skær fra barnet er ca. 2 år, så barnet selv kan smører rugbrødet. Årsagen til at barnet ikke spiser med både kniv og gaffel er, at det er vigtigt at lære at bruge kniv og gaffel separat. Når de mestrer motorikken i at bruge hver ting separat, er de klar til at bruge begge dele (i børnehaven)

At opleve et fællesskab med andre børn udvikler bl.a. barnet ved, at det skal fungere i et samspil og lægge planer med andre børn. Barnets udvikling ses tydeligt i legen og derfor spiller leg også en stor rolle i hverdagen i Luna.

Legen er en vigtig del af barndommen og udvikles i takt med at barnet bliver ældre. I Luna gøres der klar til leg over hele dagen (7-17) **Det gør vi**, for at synliggøre for børnene, hvad man kan lege/lære her, i de forskellige legezoner, på stuerne.

Eks. bliver der stillet gryder på komfur i legekøkkenet, dækket bord med tallerkener og koppersat Duplo frem og skabt ett læringsrum ved højt bord med f.eks. Plus-plus eller puslespil

Lunas legeplads bruges dagligt som læringsrum, til de mere fysiske lege, både i små grupper om formiddagen og større børnefællesskaber på tværs af alder og stuer/grupper, om eftermiddagen.

Eks er der en plan over, hvem og hvornår legepladsen bruges af den enkelte stue, så det sikres, at det er den samme aldersgruppe, der kan mødes på legepladsen og har glæde af hinanden, om formiddagen.

Det som planlægges på de ugentlige stuemøder, tager udgangspunkt i personalets kendskab til børnene via TOPI (tidligopspring/tidlig indsats) **Det kan fx** være på klatrestativ, lave mad i sandkassen osv. Der tænkes meget over at bygge videre på de læringsrum, der har været inde, så de kan tages med ud på legepladsen. F.eks har der været snak om bondegårdens dyr, kan de blive gemt på legepladsen og børnene skal så finde dem.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø i Luna er evigt foranderligt og dynamisk. Hvilket betyder at både personale og ledelse kontinuerligt skal være nysgerrige på, hvordan vi i vores praksis bedst tilrettelægger, organiserer og rammesætter hverdagen.

Derfor arbejdes der i Luna systematisk og velovervejet omkring det daglige læringsmiljø.

Der arbejdes bevidst med at skabe et pædagogisk læringsmiljø over hele dagen.

Der er præget af:

- Omsorg, tryghed, nysgerrighed for alle børn.
- Socialt samspil og fællesskaber.
- Faste genkendelige rutiner og organisering.
- Arbejde med faste voksen-positioner & mindre børnegrupper.
- Gøre klar til legen over hele dagen

Typisk dagsplan for Luna

Kl. 7:00-8:00	Fælles for hele vuggestue Morgenmad og læringsrum
Kl. 8-9:00	1. læringsrum
Kl. 9-9:30	Morgensamling på stuerne med formiddagssnack
9:00-10:00/10:30	2. planlagte læringsrum
	Frokost
11:45-13:30	3. læringsrum
	Frugt
14:00-17:00	4. læringsrum
16:00-17:00	Fælles for hele vuggestue

I Luna skal børn opleve at blive taget alvorligt at blive set, hørt og forstået i det daglige, og have medindflydelse på hvad der sker i institutionen.

- **At blive set** vil sige at voksne modtager børn med øjenkontakt, nærvær og indlevelse.
- **At blive hørt** vil sige at blive taget alvorligt i en anerkendende relation.
- **At blive forstået** vil sige at voksne prøver at se med børns øjne og høre barnets budskab og intention, for derigennem at forstå det barnet forstår.
- **At have medindflydelse** vil sige at, blive medinddraget i hverdagspædagogikken og kunne være med til selv at bestemme, alt efter barnets alder.

Målet, er at børnene udvikler sig til hele selvstændige mennesker, som har lyst til at indgå i sociale relationer.

Personalet kender det enkelte barn, og kan ud fra denne viden udfordre barnet og udvikle dets kompetencer.

Personalet i Luna arbejder med positioner i hverdagen for at sikre at alle børn kan blive set, hørt og forstået. Personalet er opmærksomme på at fordele positioner mellem sig over hele dagen, og det er planlagt og skemalagt.

Positionerne er disse 3

1. FORDYBER(FORDYBELSE)

Personale, der er igangsatte af lege og fordyber sig i længerevarende leg/aktivitet med børnene, velvidende at dette er muligt, da andre voksne har fokus på børn, der er kede af det og/eller har brug for hjælp. Her dannes en tryk base i læringsrummet, hvor der er vokseninitierede lege, som børnene kan søge.

2. FLYVEREN

Personale, der hjælper børnene med praktiske ting, hjælper med at løse konflikter og trøster børn. De kan også være i leg/samspil med børnene, men er opmærksom på at have overblikket og have øje for de børn, der har brug for hjælp. (Hvis alle børn er fordybet i leg, så vil en flyver kunne lege/spille med børn vel vidende, at det er den voksne som går, hvis der er børn der har brug for hjælp).

3. OMSORGSIVEREN

Personale, der er opmærksomme på børn, der ser ud til ikke at være en del af børnefællesskaberne og hjælper børn ind i lege/fællesskaber. Stimulerer, igangsætter til leg og samspil børnene imellem, med det formål at favne børn, der har brug for ekstra omsorg i forhold til at komme i samspil med andre børn. (i vuggestuen er denne rolle primært tænkt som en voksen på gulvet).

På legepladsen organiseres disse positioner, så det derved sikres at der både er planlagte læringsrum (Fordyber) personale (Omsorgsgiver), der er opmærksomme på og hjælper børn der mistrives eller har svært ved at blive en del af en leg/et fællesskab, samt en (Flyver), der løser konflikter, finder legetøj frem, skifter en ble m.m. Alle 3 positioner er ikke nødvendigvis i spil samtidig på alle tider af hele dagen. Det vigtige er, at organiseringen via positionerne giver forskellige roller blandt personalet, der øger kvaliteten af det pædagogiske arbejde, og mindsker kompleksiteten og hjælper det pædagogiske personale med at planlægge og prioritere den pædagogiske kerneopgave. Når vi arbejder i mindre grupper er personalet alle positioner, mest fordyberen.

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Luna har et fællesforældreråd i samarbejde med Himmelrummet, som repræsenterer alle forældre i Luna og Himmelrummet. Møderne afholdes oftest i Himmelrummet, af hensyn til parkering, men enkelte møder planlægges dog også i Luna.

Deres indsats synliggøres, blandt andet ved referater fra møder, som lægges på KBH barn. Det tilstræbes, at der altid er forældre, som kan følge efter dem, hvis børn går ud, så der kan være en stor grad af vidensoverdragelse, ved at der er altid, er både ”gamle” og nye i Lunas forældreråd.

Forældrerådet har en postkasse i institutionen, hvor alle forældre har mulighed for at undres og stille spørgsmål, som efterfølgende drøftes på et forældrerådsmøde, for så at blive videreformidlet ud til resten af forældregruppen.

Derudover er der en forældrebestyrelse i klyngen, hvor der er forældre fra alle klyngens enheder.

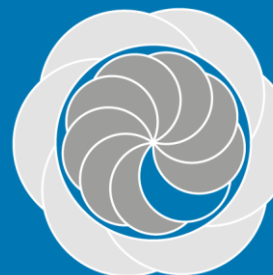
Ved Lunas faste arrangementer er det forældrerådet, der er med til at stå for de praktiske opgaver. På den måde gives der plads til, at personalet kan få talt med de forældre, som i det daglige ikke har så meget tid.

Forældrene informeres ved indkøringssamtale om de 3 positioner, og vi beder dem om at aflevere til en Flyver, samt respekterer den voksne som er Fordybet med de andre børn.

Der er ophængt detaljeret ugeplaner for de daglige pædagogiske læringsrum, foran den enkelte stue. Der skrives dagbog fra alle stuer, om oplevelser i løbet af ugen, for at sikre at forældre og personale går samme vej i forhold til de mindre børns trivsel og udvikling. Derudover tages der billeder som dokumentation, samt ophæng af de produkter børnene laver.

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Luna tages der stilling til og drøftes, hvordan børn i udsatte positioner sikres positiv voksenkontakt på daglig basis, bl.a. via de små børnegrupper.

Der arbejdes med individuelle handleplaner på børn i udsatte positioner, og disse justeres og drøftes løbende på de ugentlige stuemøder, hvor også gruppesammensætninger justeres efter behov. Der samarbejdes med relevante fagpersoner.

Alle børns trivsel gennemgås via Tidlig Opsporing og Indsats (TOPI) to gange om året.

Børn i udsatte positioner er de børn, hvis trivsel giver anledning til bekymring”.

Det er f.eks. børn:

- hvor forældrene bliver” skilt og dermed børnene
- der får små søskende
- børn der er sprogligt, motorisk, kognitiv, emotionelt udfordrede
- børn der ikke forstår de sociale spilleregler
- stille og udadreagerende børn
- børn der af andre grunde ikke er i trivsel, har noget vi undrer os over eller er bekymrede for.

Når der er børn med særlige udfordringer, tilrettelægges læringsmiljøet, der laves en handleplan, så det er muligt for et barn i udsat position at deltage i børnefællesskaberne, inde for nærmeste udviklingszone. Særligt anvendes ”den pædagogisk bagdør”, hvor barnet evt. i perioder får lov at trække sig fra den øvrige børnegruppe, og af en voksen, inviteres ind i fællesskabet igen.

Inklusion

Inklusionsbegrebet skal forstås elastisk. Man skal altså ikke forsøge at få børn til at passe ind i skabelonen, men i stedet tænke skabelonen, som en elastisk størrelse, der kan tilpasses de enkelte børns behov. Pædagogikken skal tilrettelægges, så alle børn sikres deltagelsesmuligheder.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

For at styrke og udvikle barnets muligheder for læring, er det vigtigt, at børnenes dagligdag foregår i et positivt, forudsigeligt, visualiseret og struktureret miljø. Der er en lille legeplads i institutionen, som gør, at børnene også kan danne relationer på tværs af grupper, ligesom små børn kan lære af store børn.

Lokalsamfundet udforskes. Biblioteket, legepladser i lokalområdet, kildevældsparken & Fælledparken er yndede udflugtsmål, da det er i gåafstand også for de små ben. Når der går tur er det altid med et pædagogisk formål enten i forhold til Blomsten (som vi arbejder med i forhold til læreplanerne) eller i forhold til motorik el. bare det at lære hvordan vi går på tur.

Parkerne i nærmiljøet bruges både i forhold til motoriske forløb og bare som et sted, hvor der er højt til loftet og udfoldelsesniveauet kan være stort. Samtidig er dette kendte steder for Lunas børn, som dermed kan bygge videre på gode lege og relationer i deres tid uden for institutionen.

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske børnemiljø:

Garderober:

Alle garderobepladser er opsat langs gangen, hvilket vi vil have sat ned i børnehøjde, sådan at børnene selv kan nå deres tøj og selv hænge op.

Lysforhold.

Der er en god belysning i gangarealet, og mange lyskilder på stuerne.

Hygiejne:

Børnene vasker hænder med deres forældre før de afleveres og siger farvel.

Stuens indretning:

Vi indretter stuerne i mindre legezoner, som giver børnene mulighed for leg på gulvet, stille aktiviteter ved bordene, samt en plads til fysisk udfoldelse.

Der tages i selve indretningen højde for at legezoner placeres, så de ikke ligger i gå-banen.

Støjniveau:

Børnene lærer, at der er forskellige stemme- og lydniveauer, som de selv kan regulere. Eks. Inde/ude stemmer, den lavere stemmeføring, når vi spiser, den høje når vi skrider og leger eller synger og danser til musik.

Indeklima:

Vi sørger for at lufte ud 3 gange 10 minutter dagligt, tømme skraldespanden efter frokost og til lukketid.

Der er madskraldespande som bruges og fjernes efter frokost. Københavns kommune står for tæk og vedligehold af Lunas ventilationssystem.

Legepladsen:

Lunas legeplads er meget enkel, med et klatrestativ indrettet til vuggestuebørn og en sandkasse. Der er plantekasser med både egne afgrøder og hule af buske og træer. Den ligger inde i gården, og derfor ugeneret for uvedkommende.

Psykiske børnemiljø:

I Luna arbejdes der med samspil mellem børn og voksne, og den gensidig respekt og tolerance.

Det være sig både i børnenes indbyrdes samspil og respekt. Ligesom det handler om at acceptere at vi er forskellige. Det viser sig når vi arbejder med Fri for mobberi, og taler om hvordan man kan være en god bedste ven og gerne må kramme lidt.

Æstetisk børnemiljø:

I Luna afspejler børnenes spor, det æstetiske børnemiljø. Børnene inddrages i at "pynte" deres stuer, med det som er relevant for dem, og det de er optaget af. Derved bliver stuerne foranderlige og bliver samtidig dokumentationen for børnenes læring i de forskellige projekter/temaer/læringsforløb

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Her er 3 eksempler på, hvordan vi arbejder med alsidig personlig udvikling i Lunas vuggestue

I Luna mener vi at for at kunne blive et helt menneske er det vigtigt, at barnet har en forståelse af sig selv, og sine nære omgivelser.

- **Hvem er jeg og hvor hører jeg til?**
- **Hvad kan jeg og hvad skal jeg lære?**

Når barnet kan respektere og værdsætte sig selv, vil det også kunne gøre det med andre.

Her er 3 eksempler på, hvordan vi arbejder med alsidig personlig udvikling i Luna:

- I Lunas vuggestue starter identitetsdannelsen med det visuelle. Barnet har et hus med dets billede placeret i øjenhøjde, (her hører jeg til og har min plads). Der er navne på familien (synligt for personalet), så de kan tale med barnet om dets nære familie. Det hænger på stuen sammen med de andre børns, (fællesskabet).
- På alle stuer i vuggestuen, ses der legezone, hvor der altid tilbydes to forskellige legezone, som kan pirre børnenes nysgerrighed, (morgen og eftermiddag). Det viser sig ved, at børnene kan udfordres både motorisk på gulvet, og noget som er mere kreativt og stillesiddende ved bordene.
- Vi arbejder ud fra børnenes nærmeste udviklings zone gennem hele dagen, dette kommer bl.a. til udtryk under bleskift, hvor børnene så vidt muligt selv tager bukserne ned og sidder på toiletet, når de har interesse for dette.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Luna lægges der stor vægt på venskaber, som er en stor del af de sociale færdigheder og kompetencer. Personalet er med til at udvikle nye venskaber og styrke eksisterende venskaber.

Her er 3 eksempler på, hvordan vi arbejder med Social udvikling i Lunas vuggestue:

- Der sidder i faste børnegrupper ved bordene til frokost, og den samme voksne sidder ved bordet i én uge ad gangen. Det gør vi for at lære alle børnene at kende, og give børnene tryghed og genkendelighed. Der tales om forskellighed i form af, han skal have lidt hjælp, han er lille. Du er stor og skal snart i børnehave, så du kan selv. Ligesom børnene sidder på forskellige slags stole.
- De små børn skal lære at være tæt på hinanden, uden at være bange for at vennerne tager legetøjet, (konflikthåndtering). De voksne taler meget med børnene om at "han står bare og kigger på det du leger", "han gør ikke noget", eller "hun smiler til dig, måske vil hun gerne være med"? Ligesom der bliver sagt, "ja, han ramte dig lige, her er ikke så meget plads, men vi kan godt være her alle sammen".
- For at sikre den gode overgang til børnehaven, betyder det, at, der arbejdes på tværs af stjerne- og solstuen i aldersopdelte grupper, så de børn der skal i børnehave kan udfordres sammen. Her arbejdes der også med læringsrum i forhold til børnenes nærmeste udviklingszone (NUZO). Der er en fast overlevering til børnehaven i Himmelrummet, så det sikres at børn der starter i Himmelrummet, har været på besøg 1-2 formiddage med nogle af deres jævnaldrende kammerater.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sproget er et middel til kommunikation, social aktivitet, tænkning, planlægning og problemløsning. Derfor bliver der brugt meget tid på at udvikle og styrke den sproglige udvikling i Luna.

Det er vigtigt at personalets verbale og nonverbale kommunikation altid er i overensstemmelse, da barnet primært hæfter sig ved det nonverbale (ca. 80 % mimik, kropssprog og ca. 20 % sprog og andet).

Der er i foråret blevet arbejdet meget konkret med sprog og sproglig opmærksomhed.

Der er stort fokus på den sproglige udvikling.

I Luna er personalet meget bevidste om at bruge korte sætninger 3-5 ord og sætte ord på det de gør. Læringsmål og hvad barnet skal have ud af det vi gør:

Her er 3 eksempler på, hvordan vi arbejder med kommunikation og sprog i Lunas vuggestue

- Dagligdagen er fyldt med sprog for derigennem at styrke barnets sproglige udvikling. Vi arbejder aktivt med sprogstrategierne løbende hen over året, med særligt fokus på én enkelt strategi i 2 uger ad gangen. F.eks. arbejdes der i 2 uger intensivt med 5-tur-tagninger med alle børn på stuen hvorefter der f.eks. arbejdes med at imiterer barnets sprog.
- Personalet stiller åbne, uddybende og nysgerrige spørgsmål til børnene, så barnet har mulighed for at gengive ord og tale og genkende ting. Personalet sætter ord på alt, hvad de laver, så børnene kan se sammenhængen mellem ord og handlinger.
- Personalet læser, synger, og rimer med børnene, så de får et godt kendskab til flere former for sprog; verbalt, nonverbalt, det skrevne og læste. Det gør vi f.eks. ved vores samlinger, hvor der synges sange sammen med børnene. Det er de samme sange, i ca. én måned ad gangen, så der er genkendelighed for børnene.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Luna er kroppen i fokus dagligt, da personalet ved at selvhjulpethed og motorikken har stor betydning for barnets senere indlæring.

Vi læner os op ad John Halse som siger at "Hver gang en voksen bruger tid på at gøre noget et barn selv kunne have gjort, så fratages barnet muligheden for at lære det" ligesom Pippi siger "Det har jeg ikke prøvet før, så det kan jeg nok godt klare".

I vuggestuen arbejdes der fokuseret med selvhjulpethed, for at barnet oplever succes ved at kunne selv, samt at styrke deres motoriske evner.

Her er 3 eksempler på, hvordan vi arbejder med krop, sanser og bevægelse i Lunas vuggestue

- Grovmotoriske læringsmiljøer f.eks. kravler børnene selv op og ned på skamlen, der laves rytmik, børn danser og hopper til musik og forhindrebaner bliver stillet op.
- Finmotoriske læringsmiljøer f.eks. Duplo, puslespil, lime, male og tegne.
- Taktilsansen bruges i sandkassen, når der leges med sand, eller når der leges med kartoffelmel

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og spillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

- **Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.**

Det enkelte barn skal først og fremmest lære, hvordan naturen forandrer sig i takt med de fire årstider. Derfor er børn og personale ude, opleve og færdes i naturen på alle tider af året. At blive bekendt med, at naturen kan bruges på forskellige måde, alt efter vejr og årstid. Det giver det enkelte barn en bevidsthed om naturens mange muligheder, samt hvordan vi skal tage hensyn til naturen.

I vuggestuen arbejdes der med følgende:

Her er 3 eksempler på, hvordan vi arbejder med natur, udeliv og science i Lunas vuggestue

- Legepladsen bruges hele året, så børnene få alle årstiderne at føle på deres egne krop. Børnene oplever desuden at legepladsen kan bruges på forskellig måde f.eks. går vi ud, når det regner og hopper i vandpytter, når det sner, føles det koldt og sneen smelter i hånden og når solen skinner, har vi ikke så meget tøj på, som når det måske blæser koldt.
- Videnskab og forsøg bruges f.eks. når vi tager isklumper med ind på stuen og ser dem smelte.
- Vi arbejder med farvelære, ved at blande to primære farver i vand som blandes sammen for at få en ny farve.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

I Luna modtager vi børn fra flere forskellige lande. Det betyder, at vi indimellem som personale kommer i vanskeligheder, når et barn ikke kan forstå eller tale dansk. Her er det af største vigtighed at personalet er bevidste om deres kropssprog, for derigennem at give barnet en tryghed for at ville tilegne sig det nye sprog. Ligesom vi altid hilser med godmorgen og farvel, på dansk.

Som personale er vi bevidste om at inddrage de andre børn, så det nye barn oplever at blive en del af fællesskabet. Ligeledes er mad fra forskellige lande en del af kostplanen, da vi også har børn som ikke spiser svinekød, oksekød og børn som er vegetarer. Det er en god anledning til at få drøftet forskelligheder.

Når årstiderne skifter, benytter vi os af de danske traditioner som hertil følger. Vi taler om dem, laver kreative ting til stuen med årstidens tema og vi smager på årstiden i form af det grønt vores køkkenansvarlige benytter i køkkenet, som altid følger årstiderne.

Her er 3 eksempler på, hvordan vi arbejder med kultur, æstetik og fællesskab i Lunas vuggestue.

- Der arbejdes med mange forskellige materialer i vores kreative læringsrum f.eks. svampetryk. Der bruges forskellige slags maling, som fingermaling, vandfarve og akrylmaling.
- Dans og musik, bruges til at afspejle, de forskellige traditioner i forskellige kulturer. F.eks. synges der julesange i november og december måned.
- Vi får lov til at smage på kost og mad fra andre lande.